

*Митник А. К.,**аспірант кафедри інтелектуальної власності
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

МАЙНОВІ ПРАВА НАУКОВОГО ПАРКУ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Анотація. Статтю присвячено аналізу майнових прав наукового парку на створені ним об'єкти права інтелектуальної власності. Розглянуто обмеження наукового парку щодо використання й розпорядження майновими правами на об'єкти права інтелектуальної власності, створені із залученням державних коштів.

Ключові слова: науковий парк, об'єкти інтелектуальної власності, майнові права, договір про партнерство.

Постановка проблеми. Наукові парки є важливим фактором економічного прогресу країни, адже саме рівень комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності впливає на рейтинг держави у світі. Стаття присвячена глибокому аналізу їх правової природи, особливостей, визначенню їх переліку та обмежень щодо розпорядження ними. Дослідженням цієї проблеми займалися такі науковці, як О. Куцурубова-Шевченко, Б. Падучак, Д. Адамюк, О. Савченко. Незважаючи на величезну роботу, виконану університетами та промисловими установами на базі партнерства, існує лише незначна кількість досліджень майнових прав наукових парків на створені ними об'єкти інтелектуальної власності. Отже, після загального огляду літератури можна стверджувати, що ґрунтовних досліджень цього спрямування не існує.

Метою статті є системне вивчення правової природи й особливостей майнових прав наукових парків на створені ними об'єкти інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні, коли світ вступив в епоху «інтелектуальної економіки», головним джерелом добробуту суспільства стають не природні ресурси, а творчі досягнення людей. При цьому результати інтелектуальної діяльності, що ефективно реалізуються, тобто знаходять свого інвестора, стають інноваціями. Ємкість світового ринку ліцензій на використання об'єктів інтелектуальної власності оцінюється не менше ніж у 150 млрд дол. США в рік. Темпи зростання цього ринку в 3–4 рази перевищують темпи зростання традиційних ринків товарів і послуг, що й пояснює роль інтелектуальної власності для економічного розвитку будь-якої держави [1, с. 54].

Майновими правами інтелектуальної власності є такі: 1) право на використання об'єкта права інтелектуальної власності; 2) виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності; 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта права інтелектуальної власності, у тому числі забороняти таке використання; 4) інші майнові права інтелектуальної власності, установлені законом. Законом можуть бути встановлені винятки та обмеження в майнових правах інтелектуальної власності за умови, що такі обмеження та винятки не створюють істотних перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності й здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав. Майнові права інтелектуальної

власності можуть, відповідно до закону, бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах.

Вищі навчальні заклади (далі – ВНЗ) мають право розпоряджатися майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності. Витрати державних і комунальних ВНЗ, понесені у зв'язку із забезпеченням правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які набуті в установленому законом порядку, здійснюються за рахунок власних надходжень ВНЗ. Об'єкти права інтелектуальної власності підлягають оцінюванню. За результатом оцінювання їх вартість відображається в бухгалтерському обліку ВНЗ. Вищі навчальні заклади здійснюють заходи щодо впровадження, включаючи трансфер технологій, об'єктів права інтелектуальної власності, майнові права на які вони набули, а також заходи щодо запобігання академічному плагіатові – оприлюдненню (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням має визначати способи, умови й порядок здійснення відповідних майнових прав інтелектуальної власності [2].

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти права інтелектуальної власності (крім випадків, визначених законом), створені за державні кошти або за кошти вищого навчального закладу, залишаються за науковою установою – виконавцем відповідних форм (видів) науково-технічної діяльності [3].

Майнові права на технології й об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання проектів наукового парку, є власністю наукового парку та/або його партнерів, крім випадків, зазначених у частині четвертій статті 17 Закону України «Про наукові парки». Фактично партнери наукового парку – це суб'єкти господарювання, які уклали з науковим парком договір про партнерство й беруть безпосередню участь у розробці та реалізації проектів наукового парку.

Положення про проведення конкурсу розробляється й затверджується виконавчим органом управління наукового парку відповідно до мети, завдань і пріоритетів наукового парку.

За результатами конкурсу виконавчий орган управління наукового парку приймає рішення про виконання проекту наукового парку та укладає договір про партнерство.

Реєстрація всіх проектів наукового парку здійснюється його виконавчим органом управління, на реалізацію яких укладено договір про партнерство.

Проекти наукового парку, реалізація яких потребує державної підтримки згідно зі статтею 19 цього Закону, підлягають державній реєстрації Кабінетом Міністрів України. Це суттєво ускладнює прийняття рішення щодо проектів наукового парку,

які потребують державної підтримки. Ці функції доцільно було б покласти на уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, як це відбувається по інших проектах (технопарках, вільних економічних зонах, інвестиційних проектах).

Відповідні проекти урядових рішень розробляються й узгоджуються в установленому порядку.

Ця частина визначає, що центральний орган виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває ВНЗ або наукова установа, може обмежити в порядку, установленому законом, майнові права на використання й розпорядження технологіями та об'єктами права інтелектуальної власності, створеними із залученням державних коштів, якщо технологію й/або об'єкт права інтелектуальної власності:

а) зараховано до сфери національної безпеки та оборони держави;

б) визнано такими, що мають використовуватися в публічних інтересах;

в) доведено до промислового використання й реалізації готової продукції виключно за рахунок державних коштів [4, с. 55].

Такі обмеження будуть здійснюватися такими центральними органами виконавчої влади на власний розсуд з урахуванням чинних нормативно-правових актів, положення яких тією чи іншою мірою регулюють зазначені питання, так як окремих порядків із цих питань немає.

Однак у випадках, зазначених у частині четвертій статті 17, науковий парк і/або його партнери мають право використовувати технологію та/або об'єкт права інтелектуальної власності, створений із залученням державних коштів, для власних потреб, якщо інше не визначено центральним органом виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває ВНЗ або наукова установа.

Науковий парк і/або його партнери протягом місяця з дня створення із залученням державних коштів технології та/або об'єкта права інтелектуальної власності зобов'язані повідомити центральний орган виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває ВНЗ або наукова установа, про створену технологію та/або об'єкт права інтелектуальної власності.

Центральний орган виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває ВНЗ або наукова установа, протягом двох місяців із дня отримання такого повідомлення має повідомити науковий парк і/або його партнерів про своє рішення щодо обмеження майнових прав на технологію та/або об'єкт права інтелектуальної власності й підстави такого обмеження, відповідно до частини четвертої статті 17 Закону України «Про наукові парки».

Якщо центральний орган виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває ВНЗ або наукова установа, протягом строку, зазначеного в частині сьомій статті 17, не повідомив про прийняте ним рішення науковий парк і/або його партнерів, виключні майнові права на технологію та/або об'єкт права інтелектуальної власності без обмежень належать науковому парку й/або його партнерам, відповідно до законодавства України.

У разі порушення центральним органом виконавчої влади, у сфері управління якого перебуває ВНЗ або наукова установа, вимог частин третьої – восьмої статті 17 закону науковий парк і/або його партнери можуть звернутися до суду з позовом про захист своїх прав.

У разі недотримання партнером наукового парку вимог проекту наукового парку, показників і строків його реалізації

виконавчий орган управління наукового парку може прийняти рішення про припинення виконання проекту наукового парку в повному обсязі або частково внаслідок односторонньої відмови від виконання умов договору про партнерство, що вважатиметься, відповідно, розірваним або зміненим.

Незважаючи на позитивні аспекти Закону України «Про наукові парки» в частині закріплення майнових прав на технології за особами, які їх створювали, на нашу думку, існують й певні недоопрацювання. У цьому Законі відсутній обов'язок особи, якій належать майнові права на об'єкт інтелектуальної власності, здійснювати впровадження останнього (тобто обов'язок практичного застосування об'єкта) [5, с. 47].

Під час створення наукового парку ВНЗ може як засновника вносити до його статутного фонду майнові права на об'єкти інтелектуальної власності [6]. Тим самим виникає нагальна потреба аудиту нематеріальних активів. Інноваційно-технологічний устрій сучасного виробництва визначається інноваційним потенціалом підприємства та його інтелектуальним капіталом. Здійснювати процедуру комерціалізації інтелектуальної власності ВНЗ зможуть за допомогою наукових парків, це також буде сприяти зростанню їхніх рейтингів.

Висновки. Отже, майнові права наукового парку на об'єкти інтелектуальної власності – це права, що виникають у результаті інтелектуальної, творчої діяльності, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням майном, а також із тими матеріальними вимогами, які виникають із приводу розподілу цього майна й обміну. Майнові права на технології та об'єкти права інтелектуальної власності, створені під час виконання проектів наукового парку, є власністю наукового парку та/або його партнерів (партнери наукового парку – це суб'єкти господарювання, які уклали з науковим парком договір про партнерство й беруть безпосередню участь у розробці та реалізації проектів наукового парку), крім випадків, зазначених у частині четвертій статті 17 Закону України «Про наукові парки» (зараховано до сфери національної безпеки та оборони держави; визнано такими, що мають використовуватися в публічних інтересах; доведено до промислового використання та реалізації готової продукції виключно за рахунок державних коштів). Під час створення наукового парку ВНЗ може як засновника вносити до його статутного фонду майнові права на об'єкти інтелектуальної власності.

Література:

1. Ceserani C. Greatwood P., Innovation and creativity / C. Ceserani, P. Greatwood. – London, 1999.
2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 № 1977-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Савченко О.І. Дослідження формування наукових парків при розвитку інноваційного середовища країни / О.І. Савченко, Р.О. Нестеренко, Д.С. Марута [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/conferences.pdf>.
5. Падучак Б. Майнові права інтелектуальної власності на технологію, що створена за рахунок коштів державного бюджету / Б. Падучак // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 6. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ftp://ftp.s12.freehost.com.ua/2009_6/6.pdf.
6. Методичні матеріали для інформаційно-консультаційної підтримки об'єктів інноваційної інфраструктури та забезпечення їх взаємодії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pchdu_2013_2_4.pdf.

Мытнык А. К. Имущественные права научного парка на объекты интеллектуальной собственности

Аннотация. Статья посвящена анализу имущественных прав научного парка на созданные им объекты права интеллектуальной собственности. Рассмотрены ограничения научного парка по использованию и распоряжению имущественными правами на объекты интеллектуальной собственности, созданные с привлечением государственных средств.

Ключевые слова: научный парк, объекты интеллектуальной собственности, имущественные права, договор о партнерстве.

Mytnyk A. Science Park property rights to objects of intellectual property

Summary. The article is devoted to the analysis of property rights Science Park to set up his intellectual property rights. Science Park is considered restrictions on the use and disposal of property rights to objects of intellectual property created involving public funds.

Key words: Science Park, objects of intellectual property, property rights, partnership agreement.